

Mot bakgrund av att naturgrustäkter successivt ska fasas ut, så kvarstår behovet av material för byggnader, vägar, infrastruktur mm. Ansenliga mängder blir över vid anläggningsprojekt av olika karaktär och dessa borde användas i första hand.

En strävan efter att minska behovet av nya täkter kan ske genom att öka återvinningen av byggmaterial. Rivningsbetong och asfalt kan krossas och användas på nytt, vilket minskar både de ekonomiska och miljömässiga kostnaderna.

Bergtäkter kan vara nödvändiga för samhällsutvecklingen, men de måste bedrivas på ett sådant sätt att de inte orsakar allvarliga skador på miljön eller andra intressen.

Föreningen kan uppfatta det positivt att en befintlig täkt används istället för en nyexploatering, men betonar vikten av noggranna miljökonsekvensbeskrivningar.

Verksamheten kan också påverka grundvattnets kvalitet. Under långvarig torka kan sjunkande grundvattennivåer leda till oxidation av sulfider i berggrunden, vilket kan sänka pH-värdet och öka halterna av sulfater i vattnet. Dessutom kan kemikalier och bränslen som används i täkten läcka ut och förorena grundvattnet, även om detta ska förhindras genom strikt egenkontroll och förvaring på säkra ytor.

När en bergtäkt anläggs bryts berget ofta ner till en nivå som ligger under den naturliga grundvattenytan. För att kunna bedriva verksamheten måste man då pumpa bort det vatten som läcker in, vilket leder till en lokal sänkning av grundvattennivån. Detta kan påverka dricksvattenbrunnar och leda till att grundvattenberoende ekosystem, som våtmarker, torrläggs.

En undersökning bör finnas med som beaktar ev. förekomsten av sulfidförande bergarter som vid utvinning kan medföra surt lakvatten, påverka vattendrag och grundvatten. Avledning av vatten kan komma att ske till näraliggande Vramsån, ett Natura 2000 område. Ån har hög biologisk mångfald och är av betydelse för vandringsfisk. Förutom Björkeröds-resp. Linnekullabäcken finns ett antal mindre vattendrag med avrinning till Vramsån, som måste säkerställas för att förhindra negativ påverkan.

Bedömningarna av hur natur- och friluftsliv påverkas måste ske med avseende på, inte bara täktområdet, utan också konsekvenser för omgivande miljö. Planerad utökning och befintlig täkt ligger inom riksintresse för naturvård och friluftsliv. Eventuell kommande verksamhet måste ha strikta villkor, som visar att de värden som ligger till grund för riksintressena minimeras.

Täkterna förändrar landskapet permanent. Även om efterbehandling kan mildra effekterna, kommer områdets karaktär att förändras. Åtgärder för att mildra effekterna måste beskrivas. En välplanerad återställning har möjligheter att gynna den biologiska mångfalden. De nya miljöerna, som klippbranter, vattensamlingar och gräsytor, kan bli livsmiljöer för ett flertal arter. Det handlar om att skapa variation och nya ekologiska nischer.

Naturskyddsföreningen Kristianstad och Bromölla

Anders Johansson

2025 06 19

.

.